

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΣΤΟ
ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Αρμόδιος: Ανδρ. Γραμματικός
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους
Τηλέφωνο: 210 5294875
Ταχ. Δ/νση: Ιερά Οδός 75
Τ.Κ. 118 55 – ΑΘΗΝΑ
FAX: 210 5294820
Email: a.grammatikos@nsk.gr**

**Αθήνα, 07-11-2012
Αρ.πρωτ. 20/414/Ε-6**

ΠΡΟΣ

**Τη Διεύθυνση Διοικητικού του Γ.Π.Α.
Τμήμα Α' Προσωπικού**

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ (Ατομική) Αριθμός 542/2012

ΓΝΩΜΟΔΟΤΩΝ: Ανδρέας Παν. Γραμματικός, Νομικός Σύμβουλος Ν.Σ.Κ.

ΕΡΩΤΗΜΑ: Αριθ. πρωτ. 3856/22-06-2012 έγγραφο της Διεύθυνσης Διοικητικού / Τμήμα Α' Προσωπικού του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (Γ.Π.Α.).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ:

Επί δεδομένου πραγματικού, **1.** Σε ποια ξένη γλώσσα είναι δυνατή η συγγραφή της διδακτορικής διατριβής, σύμφωνα με το άρθρο 9, παρ. 4 περ. γ' του Ν. 3685/2008 και εάν η δημόσια ανάπτυξη αυτής, ενώπιον της

επταμελούς εξεταστικής επιτροπής θα πραγματοποιηθεί στη γλώσσα συγγραφής ή στην ελληνική.

2. Εάν ο Καθηγητής κ. Γ.Μ., που παραιτήθηκε χωρίς να έχει συμπληρώσει το όριο ηλικίας και του έχει απονεμηθεί με απόφαση της Συγκλήτου Ειδικής Σύνθεσης του Α.Π.Θ. ο τίτλος του Ομότιμου Καθηγητή, δύναται να συμμετέχει στην τριμελή συμβουλευτική επιτροπή και στην επταμελή εξεταστική επιτροπή της διδακτορικής διατριβής υποψήφιου διδάκτορα.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος εκτίθενται τα ακόλουθα:

Επί του πρώτου ερωτήματος

I. Κρίσιμες διατάξεις

Στην παρ. **4 α** του άρθρου 9 του Ν. 3685/2008 (Α' 148) «Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές», που εξακολουθεί να ισχύει και μετά την ισχύ του Ν. 4009/2011, σύμφωνα με την παρ. 11 α του άρθρου 80 αυτού, με τίτλο «Διδακτορική διατριβή», ορίζεται ότι **«4 α) Για την τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής του υποψήφιου διδάκτορα, μετά την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων του, ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. επταμελής εξεταστική επιτροπή, στην οποία μετέχουν και τα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής».** Στην παρ. 4β του ίδιου άρθρου 9 και νόμου ορίζεται ότι : **«β) Ο υποψήφιος διδάκτορας αναπτύσσει τη διατριβή του, δημόσια, ενώπιον της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και κατά πόσον αυτή αποτελεί συμβολή στην επιστήμη.....»**, ενώ στην παρ. 4γ του ίδιου άρθρου 9 και νόμου ορίζεται ότι : **«Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζεται η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ή της διδακτορικής διατριβής».**

II. Ερμηνεία διατάξεων

1. Κατ' αρχή πρέπει να επισημανθεί ότι από το όλο πλέγμα των διατάξεων που διέπουν τα Ελληνικά Α.Ε.Ι., συνεπώς και το Γ.Π.Α., προκύπτει ο κανόνας ότι τόσο η διδασκαλία, όσο και η συγγραφή των εργασιών εν γένει, συνεπώς

και των μεταπτυχιακών εργασιών και των διδακτορικών διατριβών, γίνεται πάντα στην Ελληνική γλώσσα. Εξαιρέση του κανόνα αυτού θεσπίζεται μόνο με γενικές ή ειδικές διατάξεις, όπως η ερμηνευόμενη, κυρίως στα πλαίσια των μεταπτυχιακών σπουδών (Κανονισμοί Λειτουργίας Α.Ε.Ι, Κανονισμοί Μεταπτυχιακών Σπουδών κ.λ.π.).

2. Περαιτέρω, από τη γραμματική διατύπωση, αλλά και από το σκοπό των παραπάνω διατάξεων συνάγεται ότι η Ελληνική γλώσσα δεν είναι απαραίτητα και η μόνη γλώσσα συγγραφής της διδακτορικής διατριβής ή της μεταπτυχιακής εργασίας. Αντίθετα, η γλώσσα μπορεί να είναι οποιαδήποτε χωρίς καμία διάκριση και περιορισμό. Η εξατομίκευση όμως αυτής, επιφυλάσσεται από το νόμο στη Γ.Σ.Ε.Σ., η οποία ορίζεται **ως το μόνο αρμόδιο προς τούτο όργανο** και η οποία εξουσιοδοτείται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση **«με απόφασή της»**, να ορίζει τη γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ή της διδακτορικής διατριβής.

3. Από τις ίδιες αυτές διατάξεις (παρ. 4γ) και κυρίως από τη φράση **«Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζεται η γλώσσα συγγραφής....»** συνάγεται ότι ο καθορισμός της γλώσσας, Ελληνικής ή άλλης, πρέπει να γίνει από τη Γ.Σ.Ε.Σ., με απόφασή της που θα εκδοθεί πριν την έναρξη συγγραφής τούτων.

Μπορεί όμως, να γίνει δεκτό ότι, του νόμου μη διακρίνοντος, η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης, ως έχουσα την αποκλειστική αρμοδιότητα ορισμού της γλώσσας συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ή της διδακτορικής διατριβής, θα μπορούσε να προβεί στον ορισμό αυτής και σε μεταγενέστερο στάδιο, οπωσδήποτε όμως πριν την τελική αξιολόγηση και κρίση του υποψηφίου διδάκτορα από την επταμελή εξεταστική επιτροπή.

4. Σε σχέση με το ζήτημα της γλώσσας παρουσίασης και ανάπτυξης της διδακτορικής διατριβής από τον υποψήφιο διδάκτορα, ενώπιον της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, επισημαίνεται ότι η σχετική διάταξη (παρ.4β) δεν περιέχει σχετική ρύθμιση, προδήλως διότι η παρουσίαση γίνεται γενικά στην ελληνική γλώσσα, ή στη γλώσσα συγγραφής, στις περιπτώσεις

που προβλέπεται και είναι εφικτό. Αντίθετα, προβλέπει σχετικά ότι ο υποψήφιος διδάκτορας αναπτύσσει τη διατριβή του, δημόσια, ενώπιον της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και κατά πόσον αυτή αποτελεί συμβολή στην επιστήμη.

Από τη διατύπωση αυτή γίνεται σαφές, ότι η ανάπτυξη της διατριβής θα πρέπει να γίνει, κατ' αρχήν, στην Ελληνική γλώσσα και σε κάθε περίπτωση στη γλώσσα εκείνη που θα δώσει τη δυνατότητα στα μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, με απόλυτη ευχέρεια, να κατανοήσουν πλήρως το περιεχόμενο της διδακτορικής διατριβής, σε τρόπο ώστε να ανταποκριθούν στο θεσμοθετημένο καθήκον τους, να κρίνουν απρόσκοπτα για το πρωτότυπο της διατριβής και για το κατά πόσον αυτή αποτελεί συμβολή στην επιστήμη και περαιτέρω να αποφανθούν ορθά και αιτιολογημένα.

5. Από τις ίδιες αυτές διατάξεις δεν φαίνεται να αποκλείεται η ευχέρεια στην αρμόδια Γ.Σ.Ε.Σ., σταθμίζοντας κάθε φορά, μεταξύ άλλων και την απόλυτη ευχέρεια των μελών της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, την οποία άλλωστε η ίδια ορίζει, κατανόησης ή όχι της γλώσσας, να εγκρίνει, παράλληλα με τη γλώσσα συγγραφής και τη γλώσσα παρουσίασης της διδακτορικής διατριβής.

III. Διδόμενο ιστορικό

Από το διδόμενο εκ μέρους της ερωτώσας Υπηρεσίας ιστορικό και τα συνοδεύοντα το τεθέν ερώτημα έγγραφα, προκύπτουν τα εξής :

1. Ο Υποψήφιος Διδάκτορας κ. Γ.Κ., με την από 03-05-2012 αίτησή του προς τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. Τμήματος Α.Φ.Π. & Γ.Μ., η οποία υπογράφεται και από τον Επιβλέποντα Καθηγητή κ. Γ.Π., ζήτησε την έγκριση της συγγραφής της διδακτορικής του διατριβής στην Αγγλική γλώσσα, για τους λόγους που εκθέτει σε αυτή.
2. Με το Α.Π. 527/30-05-2012 έγγραφο της Προέδρου του Τμήματος Αξιοποίησης Φυσικών Πόρων και Γεωργικής Μηχανικής προς τον Πρύτανη του Γ.Π.Α., με αφορμή την αίτηση αυτή, ζητήθηκαν διευκρινήσεις αναφορικά με το σε ποια ή σε ποιες ξένες γλώσσες είναι δυνατή η συγγραφή της διδακτορικής διατριβής, πως εξασφαλίζεται η γνώση της συγκεκριμένης

γλώσσας από τα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής και τα μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής και σε ποια γλώσσα θα πρέπει να γίνει η ανάπτυξη της διδακτορικής διατριβής ενώπιον της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής.

IV. Απάντηση επί του πρώτου ερωτήματος

Με τα δεδομένα αυτά πραγματικά περιστατικά, την ερμηνεία των διατάξεων και τα στοιχεία που έχουν τεθεί υπόψη του Γραφείου μας, η απάντηση που προσήκει στο **πρώτο** επιμέρους **ερώτημα**, κατά τη γνώμη μου, έχει ως εξής:

Η γλώσσα συγγραφής της διδακτορικής διατριβής του υποψήφιου διδάκτορα του ερωτήματος θα καθοριστεί με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος, αφού είναι το αποκλειστικά αρμόδιο προς τούτο όργανο.

Δεν τίθεται ζήτημα επιλογής γλώσσας στη συγκεκριμένη περίπτωση, αφού τη γλώσσα έχει ήδη επιλέξει ο αιτών υποψήφιος διδάκτορας (Αγγλική), αλλά τίθεται ζήτημα αποδοχής και έγκρισης ή όχι από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του υποβληθέντος αιτήματος.

Με την ίδια απόφαση η Γ.Σ.Ε.Σ. έχει την ευχέρεια να εγκρίνει, τόσο τη συγγραφή, όσο και την παρουσίαση της διατριβής του υποψήφιου διδάκτορα κ. Γ.Κ. στην Αγγλική γλώσσα, εφόσον διακριβώσει ότι τούτο είναι εφικτό κατά τα άνω (σκέψη 4 και 5).

Επί του δευτέρου ερωτήματος

I. Κρίσιμες διατάξεις

1. Στο άρθρο 17 παρ. 5 του ν. 2327/1995 (Α' 156), όπως η παρ. αυτή αντικαταστάθηκε αρχικά με το άρθρο 45 παρ. 5 του ν. 2413/1996 (Α' 124) και τελικά με το άρθρο 26 παρ. 5 εδ. β' του ν. 3459/2007 (Α' 69), το οποίο εξακολουθεί να ισχύει για τα ζητήματα του ερωτήματος και μετά την ισχύ του Ν. 4009/2011, που φέρει τον τίτλο « Καθήκοντα, δικαιώματα και υποχρεώσεις των μελών Δ.Ε.Π», ορίζεται ότι: « 5. Μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., που αποχωρούν λόγω συμπλήρωσεως του ορίου ηλικίας, διατηρούν

την ιδιότητα του μέλους τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής υποψήφιων διδασκόντων, την ιδιότητα του επιβλέποντος καθηγητή και την ιδιότητα μέλους επταμελούς εξεταστικής επιτροπής για τελική αξιολόγηση και κρίση διδακτορικών διατριβών, **τις οποίες έχουν πριν την αποχώρησή τους.** Διατηρούν επίσης τις θέσεις σε διοικητικά συμβούλια Ν.Π.Δ.Δ. ή σε κάθε είδους επιτροπές, στις οποίες είχαν διορισθεί ως μέλη Δ.Ε.Π. πριν την αποχώρησή τους, συνεχίζουν να συμμετέχουν σε όσα ερευνητικά προγράμματα συμμετείχαν πριν από αυτή και μπορούν να ορίζονται ως μέλη εισηγητικών επιτροπών για την κρίση μελών Δ.Ε.Π.. Τέλος μπορούν να παραδίδουν μεταπτυχιακά μαθήματα και να διδάσκουν σε ινστιτούτα δια βίου εκπαίδευσης».

2. Στο άρθρο 5 παρ. 1.α.αα του ν. 3685/2008 «Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές» (Α' 148/16-07-2008), το οποίο εξακολουθεί να ισχύει και μετά την ισχύ του Ν. 4009/2011, σύμφωνα με την παρ. 11 α του άρθρου 80 αυτού, που φέρει τον τίτλο «Διδάσκοντες στα Π.Μ.Σ. - Επιβλέποντες», ορίζεται ότι: « 1. α) Τη διδασκαλία των μαθημάτων και τις ασκήσεις στα Π.Μ.Σ. μπορούν να αναλαμβάνουν: αα) Μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του οικείου Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι., **αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές**, επισκέπτες καθηγητές, ειδικοί επιστήμονες ή διδάσκοντες βάσει του π.δ. 407/1980 (ΦΕΚ 112 Α'), οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. αβ)...».

3. Στο άρθρο 9 παρ. 2 και 4 του ίδιου νόμου, το οποίο, επίσης, εξακολουθεί να ισχύει και μετά την ισχύ του Ν. 4009/2011, που φέρει τον τίτλο «Διδακτορική διατριβή», ορίζεται ότι: « 2. Για κάθε υποψήφιο διδάκτορα ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. **τριμελής συμβουλευτική επιτροπή** για την επίβλεψη και καθοδήγηση του υποψηφίου, στην οποία μετέχουν **ένα (1) μέλος Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος** της βαθμίδας του καθηγητή, αναπληρωτή καθηγητή ή επίκουρου καθηγητή, **ως επιβλέπων**, και άλλα δύο (2) μέλη, τα οποία **μπορεί να είναι** μέλη Δ.Ε.Π. του ίδιου ή άλλου Τμήματος του ίδιου ή άλλου Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής,

αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές Α.Ε.Ι., καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι. ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ερευνητές των βαθμίδων Α`, Β` ή Γ` αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή, στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπονεί τη διατριβή του. Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. μπορεί να επιβλέπει μέχρι πέντε (5) το πολύ υποψήφιους διδάκτορες.... 4.α) Για την τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής του υποψήφιου διδάκτορα, μετά την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων του, ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. **επταμελής εξεταστική επιτροπή**, στην οποία μετέχουν και τα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. **Τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη** της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής **πρέπει να είναι μέλη Δ.Ε.Π.**, εκ των οποίων τουλάχιστον δύο (2) πρέπει να ανήκουν στο οικείο Τμήμα. Τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής **μπορεί να είναι** μέλη Δ.Ε.Π. Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, **αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές Α.Ε.Ι.,** καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι. ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ερευνητές των βαθμίδων Α`, Β` ή Γ` αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Όλα τα μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή, στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπόνησε τη διατριβή του. β).....».

4. Στο άρθρο 7 παρ. 4 του Ν. 3194/2003 «Ρύθμιση εκπαιδευτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις» (Α' 267), που φέρει τον τίτλο «Ανώτατη εκπαίδευση», ορίζεται ότι: « 4. Τα μέλη Δ.Ε.Π. πανεπιστημίων ή Ε.Π. Τ.Ε.Ι. αποχωρούν από την υπηρεσία την 31η Αυγούστου του έτους, κατά τη διάρκεια του οποίου συμπληρώνουν το 67ο έτος της ηλικίας τους, ανεξαρτήτως αν γεννήθηκαν πριν ή μετά την ημερομηνία αυτή. Η διάταξη αυτή ισχύει από την 1 η Ιανουαρίου 2004».

5. Με τη διάταξη της παρ. 18 του άρθρου 45 του Ν. 1268/1982 (Α' 87), όπως ήδη ισχύει μετά την αντικατάστασή της από την παρ. 5 του άρθρου 26 του Ν. 3549/2007 «Μεταρρύθμιση του πλαισίου δομής-λειτουργίας των Α.Ε.Ι.» (Α' 69), ορίζεται ότι «Η Σύγκλητος ειδικής σύνθεσης, ύστερα από πρόταση τουλάχιστον τριών (3) μελών Δ.Ε.Π. του οικείου Α.Ε.Ι., **απονέμει τον τίτλο του Ομότιμου Καθηγητή σε όσα μέλη Δ.Ε.Π. της βαθμίδας του Καθηγητή εξέρχονται της υπηρεσίας**, συνεκτιμώντας το έργο και την προσφορά τους» .
6. Περαιτέρω, με το άρθρο 40 του Π.Δ. 160/2008 «Πρότυπος Γενικός Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας των Α.Ε.Ι.» (Α' 220) ορίζεται ότι: « 1. Η Σύγκλητος ειδικής σύνθεσης, ύστερα από πρόταση τουλάχιστον τριών (3) μελών Δ.Ε.Π., ή το Συμβούλιο του Τ.Ε.Ι. ή της Α.Σ.ΠΑΙΤ.Ε., ύστερα από πρόταση του Συμβουλίου του Τμήματος, **απονέμει τον τίτλο του ομότιμου καθηγητή σε όσα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. της βαθμίδας του καθηγητή εξέρχονται της υπηρεσίας**, συνεκτιμώντας το έργο και την προσφορά τους. Ο τίτλος του ομότιμου καθηγητή αφαιρείται μόνο για σοβαρούς λόγους και με την ίδια ως άνω διαδικασία. 2. **Οι ομότιμοι καθηγητές αναγνωρίζονται ως καθηγητές** του ιδρύματος σε όλες τις εκδηλώσεις του, συμμετέχουν στην ακαδημαϊκή ζωή με ομιλίες και διαλέξεις, **μπορεί να οριστούν υπεύθυνοι ερευνητικών προγραμμάτων ή να συμμετέχουν σε αυτά, διδάσκουν στο πλαίσιο Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) και έχουν, εν γένει, όλα τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται υπέρ των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., τα οποία αποχωρούν, λόγω συμπλήρωσεως του ορίου ηλικίας**, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 45 παρ. 5 του Ν. 2413/1996 (Α 124), όπως αντικαταστάθηκαν από το άρθρο 26 παρ. 5 περ. β` του Ν. 3549/2007.
7. Τέλος, με το άρθρο 81 του Ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α' 195), ορίζεται ότι: «Με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων των άρθρων 76 έως και 80, **καταργείται** κάθε

γενική ή ειδική διάταξη που βρίσκεται σε αντίθεση προς τις διατάξεις του παρόντος νόμου και, ιδίως:..... **58. το π.δ. 160/2008 (Α` 220)**, με εξαίρεση τα άρθρα 5, 6 και 7, και τα άρθρα 22 έως και 28, και στο άρθρο 82 ορίζεται ότι « Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επί μέρους διατάξεις του», ήτοι από 06-09-2011.

II. Ερμηνεία διατάξεων

Από τις διατάξεις αυτές, που ερμηνεύονται σε συνδυασμό μεταξύ τους και στα πλαίσια του ερωτήματος προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Ο νόμος (άρθρο 17 παρ. 5 του ν. 2327/1995, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του αρχικά με το άρθρο 45 παρ. 5 του ν. 2413/1996 και τελικά με το άρθρο 26 παρ. 5 εδ. β' του ν. 3459/2007), παρέχει στα μέλη ΔΕΠ, που αποχωρούν από την υπηρεσία, λόγω συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας, μια σειρά από δικαιώματα – ευεργετήματα, τα οποία αναφέρονται περιοριστικά. Ως «μέλη ΔΕΠ», ως εκ της γενικότητας της διατύπωσης, νοούνται όλες ανεξαιρέτως οι βαθμίδες αυτών, ενώ ως «συμπλήρωση του ορίου ηλικίας», νοείται το όριο ηλικίας αποχώρησης που ισχύει εκάστοτε για τα μέλη ΔΕΠ (σήμερα το 67 ο έτος, άρθρο 7 παρ. 4 του Ν. 3194/2003), και όχι το όριο ηλικίας αποχώρησης του άρθρου 155 παρ. 1 του Ν. 3528/2007 (σήμερα 65 ο έτος), που ισχύει γενικά για τους υπαλλήλους του δημοσίου και των ν.π.δ.δ. .

2. Ειδικότερα, η προεκτεθείσα διάταξη επιτρέπει στα μέλη αυτά να διατηρούν την ιδιότητα: **α.** του μέλους τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής υποψήφιων διδακτόρων, **β.** την ιδιότητα του επιβλέποντος καθηγητή και **γ.** την ιδιότητα του μέλους επταμελούς εξεταστικής επιτροπής για τελική αξιολόγηση και κρίση διδακτορικών διατριβών. Στα ίδια αυτά μέλη επιτρέπει επίσης: **α.** να διατηρούν τις θέσεις σε διοικητικά συμβούλια Ν.Π.Δ.Δ. ή σε κάθε είδους επιτροπές, στις οποίες είχαν διορισθεί ως μέλη Δ.Ε.Π. πριν την αποχώρησή τους, **β.** να συνεχίζουν να συμμετέχουν σε όσα ερευνητικά

προγράμματα συμμετείχαν πριν από αυτή **γ.** να μπορούν να ορίζονται ως μέλη εισηγητικών επιτροπών για την κρίση μελών Δ.Ε.Π. και **δ.** να μπορούν να παραδίδουν μεταπτυχιακά μαθήματα και να διδάσκουν σε ινστιτούτα δια βίου εκπαίδευσης.

3. Από την έναρξη όμως, ισχύος του Ν. 3685/2008, ήτοι από 16-07-2008, τα ως άνω μέλη ΔΕΠ, απώλεσαν πλέον το δικαίωμά τους να ασκούν τα καθήκοντα του επιβλέποντα καθηγητή, αφού με την παρ. 2 του άρθρου 9 του Ν. 3685/2008, ρητά ορίζεται ότι ως «**επιβλέπων**» της **τριμελούς** συμβουλευτικής επιτροπής μετέχει «**ένα (1) μέλος Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος** της βαθμίδας του καθηγητή, αναπληρωτή καθηγητή ή επίκουρου καθηγητή», γεγονός που σημαίνει ότι η εν λόγω ιδιότητα ρητά επιφυλάσσεται πλέον στα **ενεργά και μόνο** μέλη ΔΕΠ του οικείου Τμήματος.

4. Τα πιο πάνω εξαιρετικά δικαιώματα η διάταξη αυτή ρητά απονέμει μόνο στα αποχωρούντα λόγω ορίου ηλικίας ως άνω μέλη ΔΕΠ, προκειμένου τα τελευταία « να συνεχίσουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε θέσεις και έργα, όπου η εμπειρία και οι γνώσεις τους θα είναι χρήσιμες», όπως χαρακτηριστικά σημειώνεται στην Αιτιολογική Έκθεση της άνω διάταξης).

Από τη ρητή και κατηγορηματική αυτή διατύπωση της εν λόγω διάταξης, συνάγεται ότι **αποκλείονται** από τα δικαιώματα-ευεργετήματα αυτά τα λοιπά μέλη ΔΕΠ που αποχωρούν **πριν τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας τους**.

5. Εκ τούτων παρέπεται ότι, τα μέλη ΔΕΠ που αποχωρούν από την υπηρεσία πριν τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας, έχουν απολέσει πλέον το δικαίωμα και την ιδιότητα **α.** του μέλους τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής υποψήφιων διδασκόντων, **β.** του επιβλέποντος καθηγητή και **γ.** του μέλους επταμελούς εξεταστικής επιτροπής για τελική αξιολόγηση και κρίση διδακτορικών διατριβών, που κατείχαν στα συλλογικά όργανα των Α.Ε.Ι. κατά τη διάρκεια της ενεργούς τους υπηρεσίας και συνακόλουθα δεν μπορούν να συμμετέχουν νομίμως στα ίδια αυτά όργανα, μετά την άνω πρόωγη αποχώρησή τους.

6. Η αυτή ερμηνευτική προσέγγιση προσήκει και για το μέλος ΔΕΠ, που απέκτησε τον τίτλο του Ομότιμου Καθηγητή, μετά την αποχώρησή του από την υπηρεσία πριν τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας. Και ο Ομότιμος αυτός Καθηγητής, που κατέστη Ομότιμος πριν τη συμπλήρωση του ορίου της ηλικίας συνταξιοδότησης (67 ο) , για την ταυτότητα του νομικού λόγου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, δεν δύναται νομίμως να διατηρήσει πλέον την κτηθείσα ιδιότητα του μέλους της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής ή της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, αφού για την άσκηση του δικαιώματος αυτού, δεν αρκεί ο τίτλος και μόνο του Ομότιμου, αλλά απαιτείται επιπρόσθετα, ο τίτλος αυτός να έχει αποκτηθεί μετά την αποχώρηση, με τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας.

7. Με τις διατάξεις των παρ 2 και 3 του ανωτέρου αρθρ. 40 του Π.Δ. 160/2008, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου του Ν. 3459/2007, επαναλαμβάνεται αυτολεξεί η διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 26 του άνω νόμου και περαιτέρω προσδιορίζεται το πλαίσιο της δραστηριότητας των ομότιμων καθηγητών και η έκταση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών τους. Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι οι ομότιμοι καθηγητές συμμετέχουν στην ακαδημαϊκή και εκπαιδευτική ζωή του Πανεπιστημίου και **«έχουν, εν γένει, όλα τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται υπέρ των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., τα οποία αποχωρούν, λόγω συμπληρώσεως του ορίου ηλικίας»**. Το άνω Π.Δ. αναφέρεται στα δικαιώματα που προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 17 παρ. 5 του Ν. 2327/1995, όπως η παρ. αυτή αντικαταστάθηκε αρχικά με το άρθρο 45 παρ. 5 του Ν. 2413/1996 και τελικά με το άρθρο 26 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 3459/2007, ήτοι στο ότι τα μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. που αποχωρούν λόγω συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας, **διατηρούν την ιδιότητα του μέλους τριμελούς** συμβουλευτικής επιτροπής υποψήφιων διδασκόντων, **την ιδιότητα του επιβλέποντος καθηγητή** κλπ, τις οποίες έχουν πριν την αποχώρησή τους. Διατηρούν επίσης τις θέσεις σε διοικητικά συμβούλια Ν.Π.Δ.Δ. ή σε κάθε είδους επιτροπές, στις οποίες είχαν διορισθεί ως μέλη Δ.Ε.Π. πριν την αποχώρησή τους, συνεχίζουν να

συμμετέχουν σε όσα ερευνητικά προγράμματα συμμετείχαν πριν από αυτή και μπορούν να ορίζονται ως μέλη εισηγητικών επιτροπών για την κρίση μελών Δ.Ε.Π., να παραδίδουν μεταπτυχιακά μαθήματα και να διδάσκουν σε ινστιτούτα δια βίου εκπαίδευσης κλπ.. (πρβλ.:ΣΤΕ 123/2010).

Εξομοιώνονται, κατά συνέπεια, τα δικαιώματα των ομότιμων καθηγητών με αυτά των μελών ΔΕΠ, που αποχωρούν λόγω συμπλήρωσης του 67^{ου} έτους της ηλικίας τους, χωρίς να συναρτάται η απονομή του τίτλου αυτού με τη συμπλήρωση του άνω έτους ηλικίας.

8. Περαιτέρω, μετά την κατάργηση από 06-09-2011, του Π.Δ. 160/2008, **καταργήθηκε πλέον και η άνω εξομοίωση** των ομότιμων καθηγητών με τα μέλη ΔΕΠ που αποχωρούν μετά τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας και συνακόλουθα οι ομότιμοι καθηγητές **στερούνται** από την ημερομηνία αυτή (06-09-11) **όλων εν γένει των δικαιωμάτων** που αναγνωρίζονται υπέρ των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., τα οποία αποχωρούν, λόγω συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας, συνεπώς και το δικαίωμα **να διατηρούν την ιδιότητα του μέλους τριμελούς** συμβουλευτικής επιτροπής υποψήφιων διδασκόντων, **την ιδιότητα του επιβλέποντος καθηγητή και την ιδιότητα του μέλους της επταμελούς** εξεταστικής επιτροπής υποψήφιων διδασκόντων.

III. Διδόμενο ιστορικό

Από το διδόμενο εκ μέρους της ερωτώσας Υπηρεσίας με το Α.Π. 3856/22-06-2012 δικό της έγγραφο και το συνημμένο με Α.Π. 527/30-05-2012 έγγραφο της Προέδρου του Τμήματος Αξιοποίησης Φυσικών Πόρων και Γεωργικής Μηχανικής προς τον Πρύτανη του Γ.Π.Α., προκύπτει ότι στην 3μελή συμβουλευτική επιτροπή του υποψήφιου διδάκτορα κ. Γ.Κ., συμμετέχει ο Ομότιμος Καθηγητής του ΑΠΘ κ. Γ.Μ., του οποίου η παραίτηση έγινε αποδεκτή από τον Πρύτανη του ΑΠΘ με την 8022/18-11-2011 πράξη του (ΦΕΚ 1035/2-12-11 τ. Γ'). Με απόφαση της Συγκλήτου Ειδικής Σύνοψης του ΑΠΘ, απονεμήθηκε στον κ. Γ.Μ. ο τίτλος του Ομότιμου Καθηγητή (αριθμός συνεδρίασης 136/4-4-12).

IV. Απάντηση επί του ερωτήματος

Με βάση τις ερμηνευτικές αυτές παραδοχές, τα στο ιστορικό παρατιθέμενα πραγματικά περιστατικά και την υπαγωγή αυτών στους προαναλυθέντες κανόνες δικαίου, η απάντηση που προσήκει **στο δεύτερο** επιμέρους ερώτημα **είναι**, κατά τη γνώμη μου, **αρνητική**.

Ο Καθηγητής, δηλαδή, του ερωτήματος, που παραιτήθηκε χωρίς να έχει συμπληρώσει το όριο ηλικίας και του έχει απονεμηθεί με απόφαση της Συγκλήτου Ειδικής Σύθεσης του Α.Π.Θ. ο τίτλος του Ομότιμου Καθηγητή, δεν δύναται να συμμετέχει στην τριμελή συμβουλευτική επιτροπή και στην επταμελή εξεταστική επιτροπή της διδακτορικής διατριβής υποψήφιου διδάκτορα.

Ο Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Ανδρέας Παν. Γραμματικός

Κοιν.: Γραφείο κ. Πρύτανη

